This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ACC.No. M1115
Title - एकादशी निर्णय.
Folios - 12.

Checked 2012

KKSU LIBRARY
RAMTEK
441 106
M 1115
Dist. Nagpur

श्रीमहागणपतयेनमः॥ ॐ॥श्रीत्रिपुराबालायैनमः॥श्रीगुरवेनमः॥
अथएकादशीनिर्णयंव्याख्यास्यामः॥प्रणम्यत्रीपतिमादिदेवंक्षमाण
सारंमुनिवाक्यमूलं॥एकादशीनिर्णयमद्यबोधंविद्वज्जनानंदकरंप्रवक्ष्ये॥१॥
धर्मविचारोनिर्णयइत्यत्रेस्तत्रादौधर्मलक्षणं॥मनुराह॥वेदोखिलोधर्ममूलं
स्मृतिशीलेचतद्विदां॥आचारश्चैवसाधूनांआत्मनस्तुष्टिरेवच॥२॥स्मृत्यंतरे॥वेदः
स्मृतिःसदाचारःस्वस्यचप्रियमात्मनः॥एतच्चतुर्विधंप्राहुःसाक्षाद्धर्मस्यलक्षणं॥३
तत्वनिर्णयप्रस्तावोविवादः॥तदुक्तंतार्किकरक्षायां॥अथप्रमाणतत्फल्यंसाधनो
पेक्षसंयुतं॥वीतरागकथावादस्तत्प्रपंचेतत्वनिर्णयः॥४॥अत्रप्रमाणापेक्षितत्वा
त्प्रमाणमुच्यतेप्रमाणंवेदादितदाह॥हारीतः॥वेदःप्रमाणंस्मृतयःप्रमाणंधर्मार्थ
युक्तंवचनंप्रमाणं॥यस्यप्रमाणंनहवेत्प्रमाणंकस्तस्यकुर्याद्वचनंप्रमाणं॥५॥
अंगिरा॥नयस्यवेदानचधर्मशास्त्रंनचद्वाक्यहिंप्रमाणं॥सोधर्मतत्वंहिकथंब्रुवीत
तोदुरात्मानात्मापितस्येहनवेत्प्रमाणं॥६॥नकोविचारःसत्यस्यस्थापनं॥तत्रे

॥१॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

Acc no
Title
Folio

संदेहे विशेषवचनं प्रमाणं॥तदुक्तंस्मृतिसंग्रहे॥श्रुतिःस्मृतिपुराणानांविरोधेषु
परस्परं॥सर्वत्रसर्वंबलीयःस्यादितिन्यायविदोविदुः॥इति॥७॥अथैकादशीनित्याका
म्याचस्यात्॥अकरणेदोषश्रवणान्नित्या॥तत्तेचमहाफलश्रवणात्काम्याच॥तदु
क्तंकात्यायनेन॥अष्टवर्षाधिकोमर्त्यौघएर्णाशीतिवत्सरः॥एकादशीमुपवसेत्यक्त्वो
रुभयोरपि॥७॥तथा॥अन्नमाश्रित्यतिष्ठंतिपापान्येकादशीदिने॥अतस्तत्रैवयोनु
क्तेसभुंक्तेकिल्बिषंनरः॥९॥महाफलंतु॥एकादशीसमंकिंचित्पापघ्नंनविद्यते॥स्व
र्गमोक्षप्रदाह्येषापुत्रराज्यप्रदायिनी॥१०॥इत्यादिनिबद्धन्यपिसंति॥परंतुविस्तर
भयान्नोक्तानि॥यथासंभवंविषयभेदज्ञापनार्थमेकैकवचनमुच्यते॥इतऊर्ध्वंसर्व
त्रैवज्ञातव्यं॥यथानेकरुतनिबंधविस्तरनिर्णयेसतिकिमनेनात्येनातिप्रयोजनमु
च्यते॥बह्वनंतुनिबंधानांविस्तरेनिर्णयेसति॥अत्यल्पोपिविशेषोत्रविज्ञेयोविबुधै
र्जनैः॥११॥अथैकादशीद्विधाशुद्धाविद्धाचेति॥शुद्धापुनस्त्रेधासमान्यूनाधिकाचेति॥तथा
विद्धापिसमान्यूनाधिकाचेति॥त्रिधाएवंषड्प्रकारेपिप्रत्येकंदशधा॥समान्यूनता

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

धैक्ययोगात्त्रिधास्यात्॥एवमेवएकादश्याअष्टादशभेदाःभवंति॥तेच॥श्रुतिस्मृति
पुराणज्योतिःशास्त्रेषुयथानिर्णीतास्तथाग्रेवक्ष्यते॥तत्रतावद्विज्ञानेश्वराननन्तहरिश्च
रूपबोपदेवपंडितैरुक्तास्तन्मतानांसंग्रहश्लोकउच्यते॥तत्रविज्ञानेश्वरः॥शुद्धामिश्रा
दशम्याक्वचिदपिचतोद्वैधमेकादशीयंप्रत्येकंचत्रिधासौपुनरपिसमतान्नन्ताधि
क्ययोगात्॥पद्माःप्रत्येकंत्रिभापुनरपिषडमीद्वादशीन्यूनताद्येःसंबंधादेवमष्टादश
खलुमिलिताःकल्पनाःसंभवंति॥१३॥संहरौकादशीयाननुभवतिपरतःसासमावाधि
क्यावान्यूनानैवास्तिवाच्यंब्रजतिहरिदिनंद्वादशीचापिचोर्ध्वं॥सर्वेकुर्युःपरस्तादुय
वसनमथद्वादशीनोर्ध्वमेतिप्रवात्रैद्वितीयासुयवसनजनाःएवमन्येसचेवं॥१४॥
प्रब्रूःसन्यासी॥अन्येगृहस्थाद्याःयद्येषाएवंविद्धानुभवतिचपरतःसासमावास
मावासर्वेकुर्युर्द्वितीयामथहरिदिवसःएवंविद्धोपिकुर्यात्॥द्वादश्यांसात्रिसंस्पृश्य
दिनुभवतिपरंमोक्षिणाःपरमन्येयद्यविद्धानचोर्ध्वपरमुपरिभवेत्तत्रसर्वेपरस्तात्॥
१५॥एवंविद्धायवासानुभवतिपरतोद्वादशीनापिचोर्ध्वंकुर्यात्तत्रोपरिष्टान्मुनिभ्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नानेकरः एर्वमन्येचसर्वे॥ विद्धंप्रातर्दशम्यांहरिदिनमथचद्वादशी रात्रिशेषेसर्वे
एर्वेतदानीमुपवसनऽनाः प्रीतयेकेशवस्य॥१६॥तथाचानेतऽहः॥श्लोकद्वयंएर्ववत्॥
काम्यत्वेकादशीयायदिद्वयमपिचेत्तऽलार्थंचशुद्धाविद्धाऽदेषुमध्येयदिऽवति
तदायेनकेनाविद्धयाकार्यैवाकादशीस्याद्उपवसनविधोद्वादशीकेवलास्यादि
त्येतत्सर्वंमुक्तंऽवैतियदिसमाद्विद्धयुक्तायवासा॥७॥विद्धैकादशयुपोष्यायदितुय
रदिनेदृश्यतेनैवकिंचित्सर्वैरेवाश्रमस्थैर्गृहवनियतिभिःसर्वलोकैस्तथान्यैः॥सा
चेत्किंचित्परस्मिन्ऽवतिपरदिनेसर्वदासैवकार्यासर्वैरेवद्वितीयासऽलंशुभनिर्ऽतो
निर्णयोनित्यतायां॥१८॥तथाविश्वरूपः॥शुद्धात्रेधातथाविद्धाऽदैर्न्यूनसमाधिकैश्च
त्यैकंचपुनस्त्रेधाद्वादश्यूनसमाधिकैः॥१९॥आद्यासुपरद्वसुरर्वैवव्यवस्थानेतरं
द्वयोः॥गृहमेधिनीयतीनांचनवमीचोत्तरामतां॥२०॥विद्धत्रिकेषुपरैवव्यवस्थानेतरद्व
येः॥अपरेह्निशेषाःस्युःसप्तम्यांचाव्यवस्थितिः॥२१॥तथाचोक्तंबोपदेवपंडितैः॥न
वधैकादशीशुद्धाहीनाधिकापरा॥नवधैकादशीविद्धाचात्रनिर्णयसंग्रहः॥२१॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

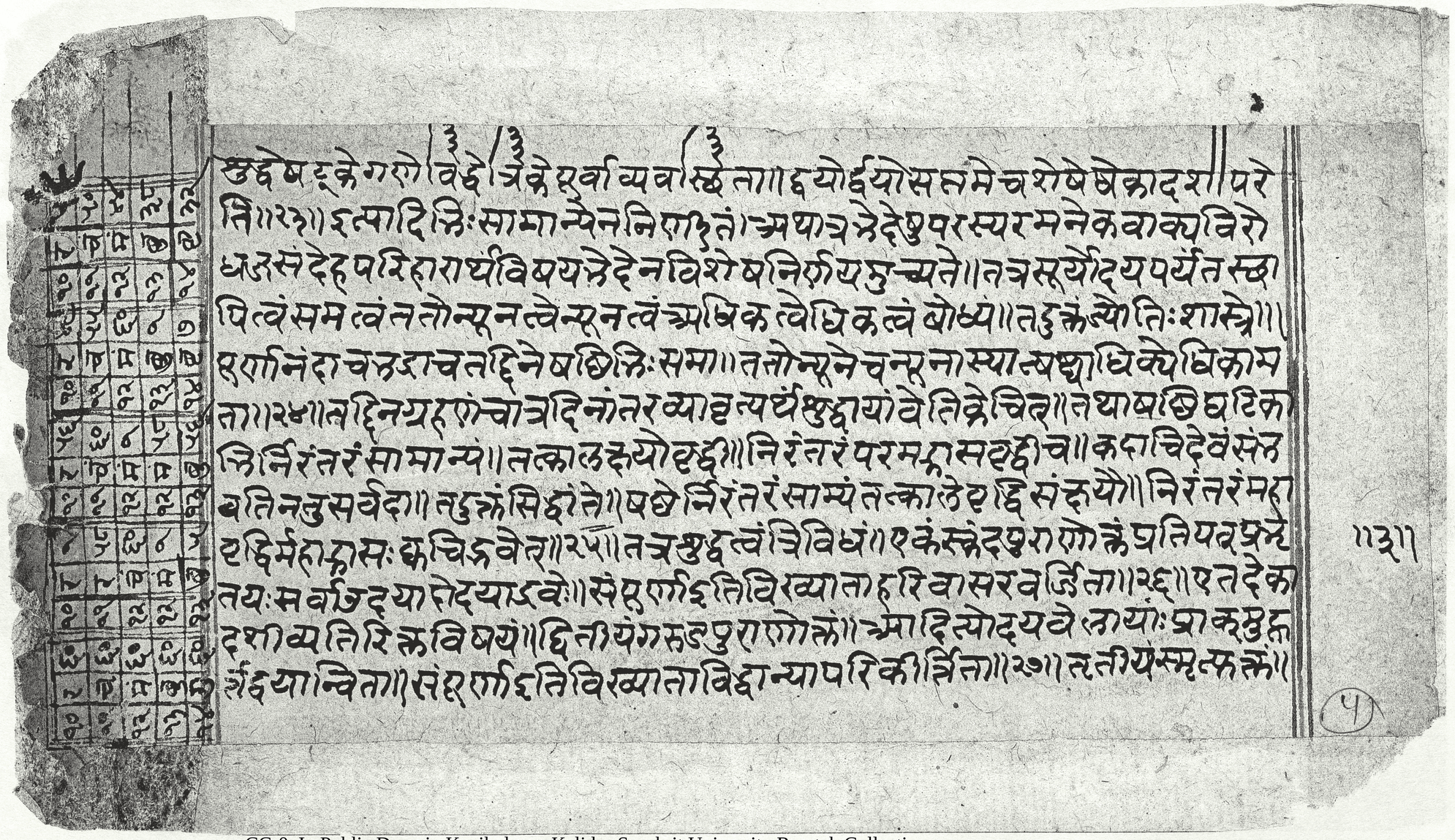

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इतिसंदेहः॥ननुद्वादशीपारणेनास्तेयद्येकादशीउपवसेनास्ते॥तदायोगद्वयम्॥
वात्सर्वैवस्यादिति॥चेन्नैव॥द्वादशीवृद्धौसत्यद्वैकाद्वादशीवृद्धिरस्त्येव॥इत्यादौ
तुत्रवेधावत्क्रामद्वृद्धिपरेहनि॥
तावान्न्याद्यःसएवैधुरद्वयेपि
स्वकर्मणीतिस्मृतेः॥३२॥तथा
चोक्तंगरुडपुराणे॥एषाह्यरुणवेधदानेदानेचैवविवर्द्धते॥तद्वेधोष्यात्तुत्रदास्यान्निधि
वृद्धिःप्रशस्यते॥३३॥पुराणान्तरेपि॥तथारुणोदयेब्रह्मन्नदशमीदृश्यतेयदि॥द्वादश्ये
कादशीवृद्धौपरास्वीकृयेसदा॥३४॥तथा॥द्वादश्यामुपवासोत्रद्वादश्यामेवपारणा॥
तत्रत्रयोदशंपुण्यंविहितंमुनिसत्तमैरिति॥३५॥यत्तुद्वादश्यधिकत्वेपिपूर्वीग्राह्येति
कैश्चित्तत्तुषट्पंचाशाधिकत्वेषष्ठेन्हिनत्वेसंभवति॥तदाएवैवस्यान्नान्यत्र॥त
दुक्तंब्रह्मांडे॥अरुणोदयवेलायांस्याद्द्वादशीदिनत्रयं॥तदैवोपवसेन्नंदाद्यधि
क्येपिमानवः॥३६॥तथाच॥विष्णौ॥एकादशीप

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

नंदायणीयुक्तः प्रातःकालमेवशक्तोपि चेत्॥ गृहस्थोपि परंकुर्यात्सर्वान्नोपवसेत्तदा
४३॥ अरुणोदयादेकादशीयोगादितियुग्मविधानाच्च॥ नारदीये॥ संपूर्णैकादशीयत्र प्रत्यू
षेपुनरेवसा॥ तत्रोपोष्याद्वितीयातुपुत्रयोत्रप्रवर्द्धिनीति॥ ४४॥ वेधस्तु॥ अरुणो
दयवेलायांदशमीयत्रसंगता॥ तदातुदशमीशल्यंसंत्याज्यंविबुधोत्तमैः॥ ४५॥ अरु
णोदयेयदाएकादशीनंदाचैवविवर्द्धते॥ त्याज्याएकादशीशल्यासाराधासैवान्यथासदा
४६॥ अतएतेऽकंसमुच्चये॥ तिथिसशल्यापरिवर्जनीयाधर्मार्थकामेषुबुधैर्मनु
ष्यैः॥ विहीनशल्यापरिवर्जनीयायद्यत्नोद्वृद्धिमुपैतिपक्षः॥ ४७॥ इतिसप्तमनवम
नेदनिर्णयः॥ अथसुद्धाधिकाद्वादशीन्यूनापिपरेह्नि एकादशीसद्भावात्दशमी
वेधविषयत्वाच्चपराकार्या॥ तदुक्तंपुराणेषु॥ द्वादशीमिश्रिताकार्यासदैवैकादशी
तिथिः॥ द्वादशीचत्रयोदश्यांविद्धतेवानवाविधोः॥ ४८॥ अन्यच्च॥ एकादशीमुपोष्ये
तद्वादशीमध्यवापिवा॥ मिश्रितांवाप्रकुर्वीतनदशम्यायुतांक्वचित्इति॥ ४९॥ ननु
पारणंतुत्रयोदश्यांनिःकामानांविमुक्तिदं॥ कुलच्छेदकरंतत्तुगृहीणांनात्रसंशयः॥ ५०॥

२०	र	५६
२१	च	६०
२२	मं	२
२३	मी	५८

॥५५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

इतिवारणाहेद्वादश्यनावृद्धस्थानेएवंयाद्येतिचेन्मैवं॥काम्यव्रतमेतत्॥ वेद्वा
नेदविषयंवा॥अथवाएकादशीपरेह्निसङ्गवात्द्वादशीविनाचित्रयोदशीपारणवि
धायकविशेषवाक्यबलात्परैवयुक्ता॥तदुक्तंनारदीये॥एकादशीकलामात्राद्वादश्यां
चयदाभवेत्॥पारणंचप्रकर्तव्यंत्रयोदश्यांतदानरैः॥५१॥पुराणांतरेपि॥एकादश्य
ष्टमीषष्ठीतृतीयाचत्रयोदशी॥एवंविद्धापिकर्त्तव्यायदिनस्यात्परेहनि॥५२॥तथाच
स्मृतौ॥एकादश्यास्तुयस्तुपादस्यादितिवक्ष्यमाणत्वात्तथा॥सर्वोदयस्तयाहिंसा
त्रिविधंतिथिलक्षणं॥सर्वदर्पोयरोसूर्य्योहिंसास्यात्सैवकालिकी॥५३॥ननु॥यथा
द्वादशमासेषुद्विमासोमलिम्लुचः॥तथातिथिर्द्वहोरात्राधिकश्चमलिम्लुचः॥५४॥
तथा॥महातनिकरीह्येषाद्वादशीलंघितानृणां॥करोतिधर्महरणमस्नातेवसरस्वती
५५॥स्नानेनैतस्यसोमस्नातानस्नाताअस्नातासरस्वतीयथाधर्महरणंकरोतित
थाद्वादशीलंघितामहातनिकरोति॥द्वादशीन्यूनत्वेधिकतिथिस्पार्श्वेतिचेन्मैवं॥ए
कादशीक्षयपक्षेद्वादशीलंघनदोषविषयत्वात्॥तथाच॥यदामलिम्लुचःसर्वदै

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

योमासोत्तयोत्तरः॥ साज्यातिथिस्तथाएवंविद्धौयाद्यास्तयोत्तरेति॥५६॥सचद्विविधा
एकैकदिनेसत्रवंतिव्यपरेदिनांतरेयीतितत्रदिनांतरसंत्रवेषुसर्वेषुपरैवकार्यैकै
दिनेषुव्यवस्था॥इतिश्रीमन्मुरारिसूनुधरणीधरविरचितएकादशीनिर्णयसारेशुद्धा
शुद्धनिर्णयः॥अथविद्धाशुद्धेषुनिर्णयउच्यते॥तत्रविद्धसमाद्वादशीसमाविद्धसमाद्वाद

२	र	२	२	र	२
२	र	६०	२	र	६०
२	च	६०	२	च	५८
२	म	५६	२	म	५६

शीन्यूनाचेत्तिथेर्द्वयेपूर्वाग्रहस्थैरुपोष्या॥यतितिथिस्तत्रेतिव्यवस्था
निःकामस्तुनरःकुर्यादितिजपोष्येहेतियीतत्रेत्यादिपूर्वोक्तत्वात्॥
तथोक्तंस्कंदपुराणेपि॥शुद्धैवद्वादशीराजन्नुपोष्यामोक्षकांक्षि
भिः॥सकामैर्गृहिभिःपूर्वाविद्धायीतिविनिश्चयः॥१॥पुराणांतरेपि॥
त्रयोदश्यांनलभ्येतद्वादशीयदिकिंचना॥जपोष्यैकादशीतत्रदशम्यामिश्रितापिवा॥२॥
पुराणसमुच्चये॥द्वादशीस्वल्पमात्रापियदिनस्यात्परेहनि॥दशम्यामिश्रितार्कोढ्यमहा
पातकनाशिनी॥३॥ननुअरुणोदयारभ्यप्रोक्तोदशमीवेधःकथंनस्यादितिचेन्नैवं
दशमीवेधोत्रयादतिविषयोनतुरूढिविषयः॥पारणंतुत्रयोदश्यांनिःकामानां॥वि
मुक्तिदमितिपूर्वोक्तत्वात्॥अन्यच्च॥पारणंतुत्रयोदश्यांनक्तंसेव्यंफलार्थिनः॥तदुस

Accn:- 636.
Title:- एकादशी निर्णय.
Subject:- Religion
Pages: 12

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

KKSU LIBRARY
RAMTEK
441 106
M 1115
Dist Nagpur

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=17.10.20 16:01
,TRANSFERRED=2020/10/17 at 16:03:07
,PAGES=12
,TYPE=STD
,NAME=S0004106
,Book Name=M-1115-EKADASHI NIRNAY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
;

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection